

Ajankohtaiset asiat

Anneli Renfors

Kansalliskirjasto, Melinda-palvelut

Päivän ohjelma:

- Ajankohtaiset / Anneli Renfors, Kansalliskirjasto
 - Metatietosanaston päivittäminen: 246-kentän muuttuneista käytännöistä
 - Lyhyesti Sisältää (teos) / Sisältää (ekspressio) -tapauksista
- Kokous- ja konferenssijulkaisujen kuvailusta / Martin Engberg, Kansalliskirjasto
- Finto AI:n ja automaattisen kuvailun kuulumisia / Mona Lehtinen, Kansalliskirjasto

Tulevat tapahtumat ja koulutukset 2023

- 25.-26.10. [Kirjastoverkkopäivät](#)
- 2.11. klo 13-15 Talonmies-Extra (13): Videotallenteiden kuvailu / Kirjastopalvelusta Mari Pitkänen ja Tuuli Äärilä
- 30.11. klo 13-14:30 Talonmiehen tuokio (39)

Seuraa Melinda-palvelujen [Tapahtumat ja koulutukset 2023-sivustoa](#).

Uutta Melindassa

- Kirkes-kirjastot liittyvät Koha-Suomeen ja sitä kautta Melindaan syksyn 2023 aikana
- Kirkes-kirjastot = [Järvenpään](#), [Keravan](#), [Mäntsälän](#) ja [Tuusulan](#) kaupunginkirjastot

ENNAKKOTIETO-asiasanat kaunokirjallisuuden kentissä 653 ja 650

- Ennakkotietoasiasanoja saa muokata!
- Jos kaunokirjallisessa aineistossa on ENNAKKOTIETO-asiasanoja:
 - Tallenna soveltuvat asiasanat 650-kenttään KAUNO-terminä
 - Mikäli termiä ei ole KAUNOssa, voit jättää sen 653-kenttään ja ehdottaa lisäystä KAUNOon.
 - Lisäystä KAUNOon kannattaa ehdottaa myös silloin, kun termi löytyy vain KAUNOon sisältyvästä YSOsta, sisällönkuvailussa noudatetaan silloin [tätä ohjetta](#)
 - Poista kaikki huonosti soveltuvat ennakkotietoasiasanat!

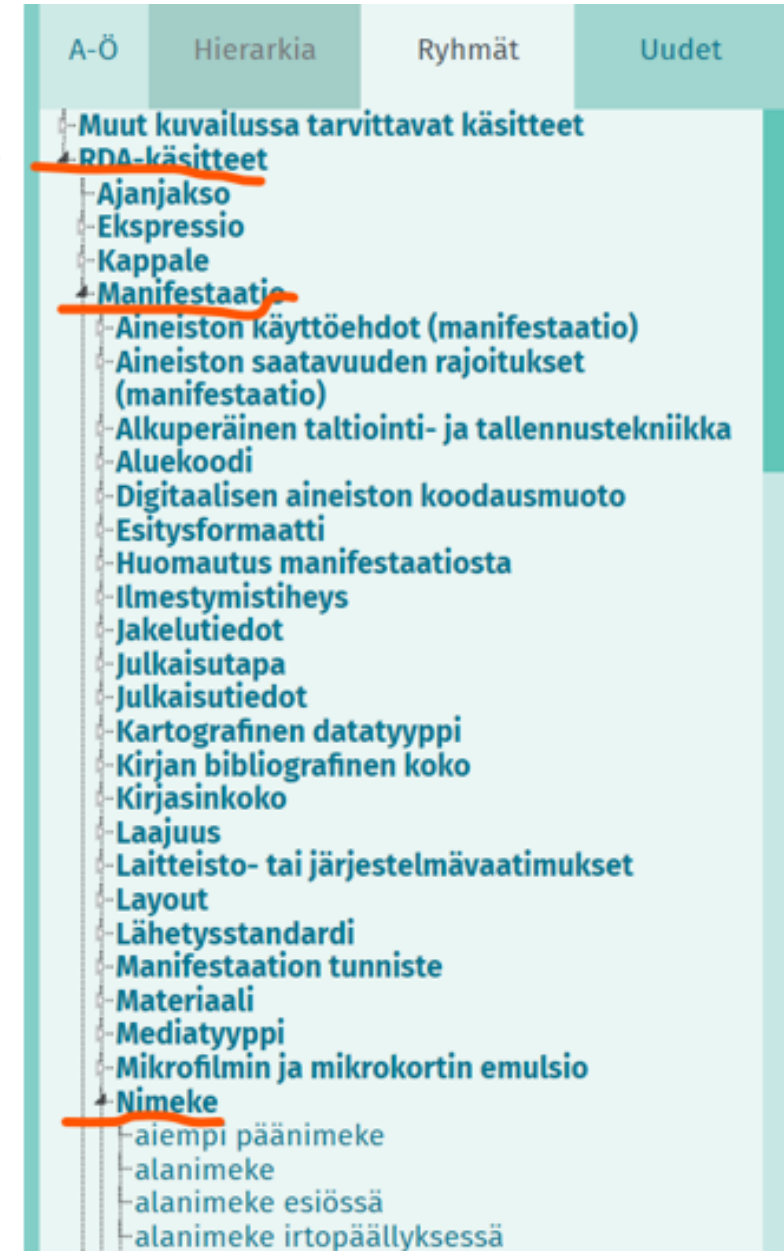
<u>653</u>	—	<u>a</u>	juoruilu
		<u>g</u>	ENNAKKOTIETO
<u>653</u>	—	<u>a</u>	putkiremontti
		<u>g</u>	ENNAKKOTIETO
<u>653</u>	—	<u>a</u>	asuminen
		<u>g</u>	ENNAKKOTIETO
<u>653</u>	—	<u>a</u>	tarkkailu
		<u>g</u>	ENNAKKOTIETO
<u>653</u>	—	<u>a</u>	hyvästely
		<u>g</u>	ENNAKKOTIETO
<u>653</u>	—	<u>a</u>	kerrostalot
		<u>g</u>	ENNAKKOTIETO
<u>653</u>	—	<u>a</u>	ahneus
		<u>g</u>	ENNAKKOTIETO

ENNAKKOTIETO-asiasanat

- Ennakkotietoasiasanojen laatu on vaihtelevaa
- Kansalliskirjaston sisällönkuvailijat eivät asiasanoita kaunokirjallisuutta, joten ennakkotietoasiasanoja ei Fennicassa hyödynnetä eikä poisteta
- Kansallisbibliografiataso (Nimiö/mp. 17 = #) tai Fennican keep-komennot muissa tietueen kentissä eivät tarkoita, että Fennica olisi hyväksynyt 650- tai 653-kentän ennakkotieto-termit.

Metatietosanaston siivous meneillään 1/2

- Koskee [Metatietosanaston](#) RDA-käsitteet -> manifestaatio -> nimeke -kohdan fraaseja
- Poistettu/poistetaan termit, jotka noudattavat ainoastaan ISBD-kuvailua on poistettu
- #i osakenttien sisältövaihtoehdot kentissä 246 ja 7xx
 - massakorjauksia tehty ja uusia mietitään
- siivous [Metatietosanastossa](#) -> siivous RDA-sovellusohjeessa / muissa ohjeissa -> siivous [Alephin](#) sisältövaihtoehdoissa (Ctrl + F8) -> siivous Melindassa -> **siivous paikalliskannoissa?**
- Tulossa lisätietoa myöhemmin

Metatietosanaston siivous meneillään 2/2

- 020 \$q ISBN-tunnus – tarkentava tieto
 - Siivous Melindassa aloitettu, korjattu alla olevan taulukon mukaan
 - Paikalliskannoissa voidaan aloittaa massakorjaukset alla olevan taulukon mukaisesti:

Nykyinen 020\$q	konvertoitu 020\$q
sidottu	kovakantinen
nidottu	pehmeäkantinen
inbunden	hårda pärmar
häftad	mjuk pärmar

- Ylläolevia termejä ei ole poistettu Metatietosanastosta, koska niitä voi käyttää MARC 21-formaatin kentässä 563.

Melinda

**246 Muut nimekkeet ja 246 #-
osakentän fraaseista**

246 - Muut nimekkeet (T)

‡a - Päänimeke/lyhyt nimeke (ET)

‡b - Muut nimeketiedot (ET)

‡i - Näyttöteksti (ET)

‡n - Numerointitieto (T)

‡p - Teoksen osan nimi (T)

Nimekkeen muu muoto kuvailun kohteen muissa osissa, tai päänimekkeen osa, tai päänimekkeen vaihtoehtoinen muoto, kun eroaa 245 nimekkeestä

= kentässä lisäkirjaus ja/tai huomautus

[Ohje RDA-sovellusohjeessa \(Kumea\)](#) – ohjeistusta ollaan uudistamassa!

246 - Muut nimekkeet (T) – indikaattorit 1/3

- Muu nimeketieto **246 30 †a**
- Kansinimeke **246 14 †a**
- Osan nimeke **246 30 †a**
- Rinnakkainen päänimeke **246 31 †a**
- Selkänimeke **246 18 †a**
- Toinen nimeke, varianttinimeke **246 13 †a**
- Muu nimeke, esim. avattu muoto **246 3# †a**
- ~~Vaihtoehtoinen nimeke~~ **246 1# †i** Tunnetaan myös nimellä: †a (???)

246 - Muut nimekkeet (T) – indikaattorit 2/3

- Käytä indikaattoreita, kun se on mahdollista
- Ei sellaisia fraaseja osakenttään †i, jotka voidaan ilmaista indikaattorein
- **Tulossa uutta ohjeistusta ja esimerkkejä indikaattoreiden käyttömahdollisuuksista**
- Käytä Metatietosanaston fraaseja †i osakentässä
- Metatietosanaston fraaseja ollaan siivoamassa Kumean toimesta.

246 - Muut nimekkeet (T) – indikaattorit 3/3

- 1. indikaattorin arvolla määritellään, tuleeko nimekkeestä lisäkirjaus ja liittyykö nimekkeeseen vakionäyttöteksti tai huomautusteksti.
- 2. indikaattori kertoo nimekkeen tyypin. 2. indikaattorin arvoa '#' käytetään, kun halutaan merkitä avain- tai päänimekkeessä esiintyvien lyhenteiden, numeroiden tai erikoismerkkien avattu muoto.

246 – Muut nimekkeet (T) - Ensimmäinen indikaattori

- Ensimmäinen - Huomautus-/lisäkirjausindikaattori
"Huomautus" tarkoittaa tässä 2. indikaattorilla määriteltävää vakionäyttötekstiä tai osakenttään #i kirjoitettavaa tekstiä.
 - **0** - Huomautus, ei lisäkirjausta
 - **1** - Huomautus, lisäkirjaus
 - **2** - Ei huomautusta, ei lisäkirjausta
 - **3** - Ei huomautusta, lisäkirjaus

246 – Muut nimekkeet (T) - Toinen indikaattori

- Toinen - Nimekkeen tyyppi
 - # - Tyyppiä ei ole määritelty
 - **0** - Nimekkeen osa
Lisäkirjaus voidaan muodostaa ensimmäisen indikaattorin arvolla 1. Ei vakionäyttöä.
 - **1** - Rinnakkaisnimeke
Rinnakkaisnimeke löytyy kentän 245 osakentästä #b. Ei vakionäyttöä.
 - **2 - Erottuva nimeke**
Erottuva nimeke näkyy tavallisen nimekkeen lisäksi yksittäisissä numeroissa ja numero voi olla tunnettu sen perusteella.
 - **3 - Muu nimeke**
Tätä kohteessa olevaa nimekettä ei voida paremmin kuvata muilla indikaattoriarvoilla.
- **4 - Kansinimeke**
Nimeke on painettu alkuperäisen julkaisun kanteen, tekstattu tai leimattu julkaisijan sidokseen ja sitä käytetään, kun kansi ei ole bibliografisen kuvailun pääasiallinen lähde.
- **5 - Nimeke lisätyllä nimiösivulla**
Toisella kielellä kirjoitettu nimeke sijaitsee nimiösivulla, jota ei käytetä bibliografisen kuvailun pääasiallisena lähteenä.
- **6 - Otsikkonimeke**
Nimeke, joka esiintyy julkaisussa tekstin ensimmäisen sivun alussa.
- **7 - Juokseva nimeke**
Nimeke on painettu jokaisen sivun ylä- tai alamarginaaliin.
- **8 - Selkänimeke**
Kustantajan nimeke sijaitsee julkaisun selässä.

Metatietosanastosta poistetut termit

- Nämä nimeketyypit ilmaistaan MARC 21 -formaatin 246-kentän 2. indikaattorilla (tulossa ohjeistuksiin uusina)
 - > poistettu Metatietosanastosta:
 - Erottuva nimeke **246 12** †a Nimeke xxx
 - Nimeke lisätyllä nimiösivulla **246 15** †a Nimeke xxx
 - Otsikkonimeke **246 16** †a Nimeke xxx
 - Juokseva nimeke **246 17** †a Nimeke xxx
 - Kansinimeke **246 14** †a Nimeke xxx
 - Selkänimeke **246 18** †a Nimeke xxx

Metatietosanastosta poistetut fraasit

- Julkaistu aiemmin ruotsiksi nimellä:
- Julkaistu aiemmin suomeksi nimellä:
- Julkaistu myöhemmin ruotsiksi nimellä:
- Julkaistu myöhemmin suomeksi nimellä:

- Julkaistu ruotsiksi nimellä:
- Julkaistu suomeksi nimellä:

Melindassa korjattu pois 246 #i-osakentästä:

- Nimeke kannessa ja selässä:
- Standardin tunnus:

Fraasien käytön muutoksia 1/2

- Julkaistu aiemmin ruotsiksi nimellä: / Julkaistu aiemmin suomeksi nimellä:

-> **Julkaistu aiemmin:**

ESIMERKKI

775 08 #i Julkaistu aiemmin nimellä: #a Lindgren, Astrid, 1907-2002. #t
Ryöstetty Rasmus ja mestarietsivä

- Julkaistu myöhemmin ruotsiksi nimellä: / Julkaistu myöhemmin suomeksi nimellä:

-> **Julkaistu myöhemmin:**

ESIMERKKI

775 08 #i Julkaistu myöhemmin nimellä: #a Lindgren, Astrid, 1907-2002. #t
Mestarietsivä Blomkvist ja ryöstetty Rasmus

Fraasien käytön muutoksia 2/2

- Julkaistu ruotsiksi nimellä: / Julkaistu suomeksi nimellä:

-> **Julkaistu myös nimellä:**

ESIMERKKI

775 08 #a Julkaistu myös suomeksi: #t Turvaa teille
#z 978-952-80-7847-0???

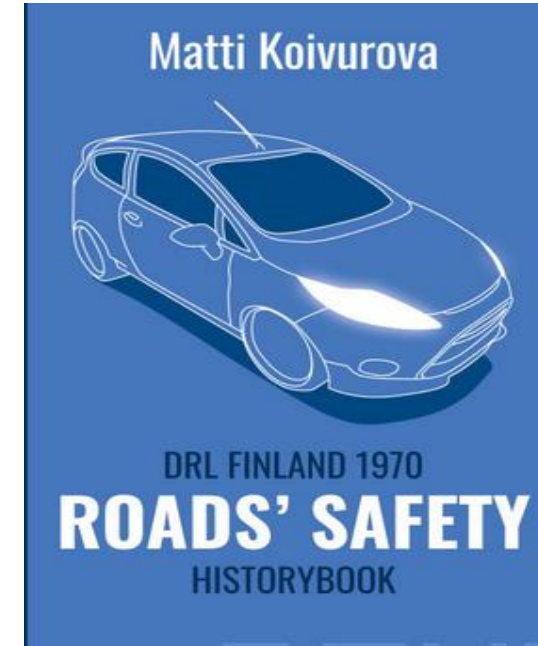
- Samaan aikaan julkaistut erikieliset versiot?
 - pohdinta kesken

- Nimeke kannessa ja selässä:

-> **Nyt: kaksi eri 246-kenttää:**

246 14 #a (tähän kannessa oleva nimeke)

246 18 #a (tähän selässä oleva nimeke)

Standardin tunnus

246 13 #a SFS 5471

246 13 #a

= Toinen nimeke, varianttinimeke

ESIMERKKI

246 1# #i Standardin tunnus: #a SFS 5471

-> 246 13 #a SFS 5471

Korjaukset Alephissa, Melindassa ja paikalliskannoissa

- poistettu myös Alephin valmiista sisältövaihtoehtoista 246 #-kentän kohdalta (näppäinkomento Ctrl +F8)(dia 17)
- Korjattu Melindassa/tullaan korjaamaan
-> tulossa korjauksia myös paikalliskantoihin

Katso lisää 246- ja 775-kentät: Talonmiehen tuokio 25.5.23
[Ajankohtaisia asioita](#) / Anneli Renfors

Sisältää (teos) / Sisältää (ekspressio)

Analyttiset kirjaukset

- RDA: analyttinen kuvailu = Kuvailu, joka kuvailee laajemman manifestaation yksittäisen osan. Esim. kolmiosaisen elämäkerran yhden osan kuvailu, karttasarjan yksittäisen kartan kuvailu
- Esimerkiksi kokoomateos, joka sisältää kolme erillistä romaania/tietokirjaa – näistä tehdään analyttiset kirjaukset 7xx-kenttiin
- Bibliografisessa MARC 21 -formaatin mukaisessa tietueessa esimerkiksi 7xx-kenttien "Sisältää ekspressio:/Sisältää teos: -tapaukset
- Ilmaistaan 7xx kentissä 2. indikaattorin arvon 2 avulla #i osakentässä Sisältää (...) –fraasi
- Ohjetta [Teoksen ensisijaisen nimekkeen merkitseminen](#) päivitetty + päivitetään, myös RDA-sovellusohjetta

ESIMERKKI

Ennen: 700 12 #i Sisältää (teos): #a Allen, James. #t Foundation stones to happiness and success, #l suomi.

Nyt: 700 12 #i Sisältää (ekspressio): #a Allen, James. #t Foundation stones to happiness and success, #l suomi.

Kaksi alkuperäistä teosta koottu suomenkieliseksi kokoomateokseksi

041 1# #a fin #h eng

100 1# #a Clarke, Jane, #e kirjoittaja.

240 10 #a Teokset. #k Valikoima, #l suomi

245 10 #a Näin kylvetät dinosauruksen ja peittelet leijonan nukkumaan / #c Jane Clarke ja Georgie Birkett ; suomentanut Jade Haapasalo.

505 00 #t Näin kylvetät dinosauruksen -- #t Näin peittelet leijonan nukkumaan.

700 12 #i **Sisältää (ekspressio):** #a Clarke, Jane. #t How to bath your little dinosaur, #l suomi.

700 12 #i **Sisältää (ekspressio):** #a Clarke, Jane. #t How to tuck in your sleepy lion, #l suomi.

700 1# #a Birkett, Georgie, #e taiteilija.

700 1# #a Haapasalo, Jade, #e kääntäjä.

~~740 02 #a Näin kylvetät dinosauruksen.~~

~~740 02 #a Näin peittelet leijonan nukkumaan.~~

- Suomenkieliset nimekkeet osakentissä 505 #t tarpeen, koska kyseessä käännösteos.
- 740-kentät turhia ja väärin.

Yhden tekijän kokoomanimekkeellinen kokoomateos

041 0# #a fin

100 1# #a Rönkä, Matti, #e kirjoittaja.

245 10 #a Kahden maan kulkija / #c Matti Rönkä.

500 ## #a Teokset julkaistu aiemmin erikseen.

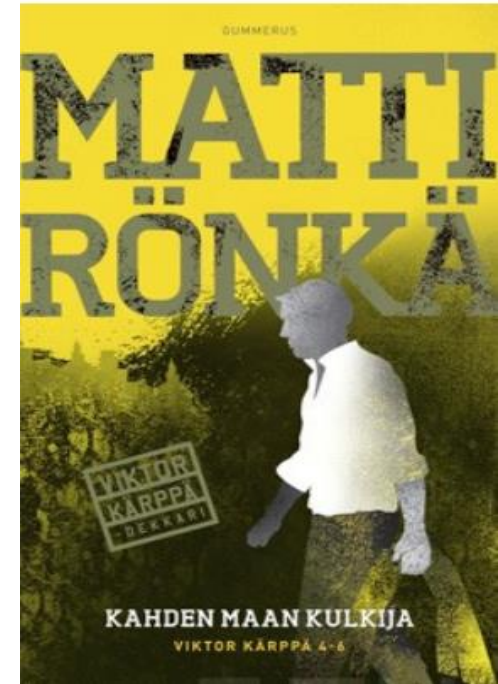
505 00 #t Isä, poika ja paha henki -- **#t** Tuliaiset Moskovasta --
#t Väärän maan vainaja.

TAI (505-kenttä ei pakollinen, koska kyse ei ole käännösteoksista)
(suositus:)

700 12 #i **Sisältää (ekspressio):** #a Rönkä, Matti. #t Isä, poika ja paha henki, #l **suomi.**

700 12 #i **Sisältää (ekspressio):** #a Rönkä, Matti. #t Tuliaiset Moskovasta, #l **suomi.**

700 12 #i **Sisältää (ekspressio):** #a Rönkä, Matti. #t Väärän maan vainaja, #l **suomi.**

Kiitos!

melinda-posti@helsinki.fi

Melinda-wiki: <https://www.kiwi.fi/display/melinda>

<https://twitter.com/Melindapalvelu>